

Vastaus Elina Nykyrin ja 17 muun valtuutetun aloitteeseen perehdytetään kaupungin toimijat YK:n vammaissopimukseen sekä kehitetään kaupunginvaltuuston kokousten saavutettavuutta

VD/7938/00.02.00.03/2023

KK/KS/MT

Elina Nykyri sekä 17 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Me allekirjoittaneet haluamme kehittää Vantaan kaupungin toiminnan saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta. Esitämme, että

- a) kaupunginvaltuuston kokoukset simultaanitulkataan suomalaiselle viittomakielelle
- b) kaupunginvaltuuston kokousten verkkolähetys (tai niiden tallenteet) tekstitetään
- c) kaupunginvaltuuston kokousten verkkolähetys käännetään reaaliaikaisesti (eli suomenkielisen keskustelun aikana tekstitys on ruotsiksi ja ruotsinkielisen keskustelun aikana tekstitys on suomeksi, esimerkiksi otetaan Länsi-Uudenmaan alueelta) sekä
- d) kaupungin luottamushenkilöt ja työntekijät perehdytetään YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen (lyhyesti: YK:n vammaissopimus)

Ehdotamme, että perehdyttäminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä Vantaan kaupungin vammaisneuvoston ja kaupungissa toimivien vammaisjärjestöjen kanssa.

Sekä YK:n vammaissopimus että yhdenvertaisuuslaki edellyttävät, että vammaisilla henkilöillä on valtaväestöön nähden yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Kaupungin onkin huomioitava kaikessa toiminnassaan esteettömyys ja saavutettavuus. Vain, jos asukas kykenee seuraamaan kuntansa valtuuston kokouksia, on hänellä mahdollisuus vaikuttaa kuntansa päätöksentekoon.

Kaupunginvaltuuston kokousten tulkkauksesta suomalaiselle viittomakielelle hyötyisivät etenkin viittomakieltä taitava kuurot, kuuroutuneet ja kuulovammaiset henkilöt. Valtuuston kokousten (tai niiden tallenteiden) tekstittämisestä hyötyisivät puolestaan etenkin huonokuuloiset ja/tai muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat henkilöt (lyhyesti: muunkieliset).

Sekä EU:n saavutettavuusdirektiivi että siitä seuraava laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta edellyttävät digitaalisten palveluiden, kuten kaupunginvaltuuston kokousten verkkotallenteiden, saavutettavuutta. Lain mukaan julkisen toimijan tuottama verkkotallenne on tekstitettävä ja/tai tulkattava viittomakielelle, jos se jää Internetiin yli 14 vuorokaudeksi.

Suomessa on noin 10 000–14 000 suomalaista viittomakieltä taitavaa henkilöä. Arviolta 5500 Suomessa asuvan äidinkieli on suomalainen viittomakieli. Suomessa elää noin 5000 syntymästään saakka kuuroa henkilöä ja 3000 myöhemmin elämässään kuuroutunutta ihmistä.

Kuulovammaisia henkilöitä on Suomessa noin 800 000.

(Lähde: <https://oikeusministerio.fi/viittomakielet>, <https://oikeusministerio.fi/viittomakielet> ja <https://www.kuuloliitto.fi/kuulo/>). Vuoden 2022 lopussa Vantaalla asui arviolta 25 000 vammaista ihmistä ja 55 000 muunkielistä henkilöä.

Me allekirjoittaneet haluamme edistää yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumisen ja sen seuraamisen saavutettavuutta. Yhteiskunnallisen päätöksenteon on oltava saavutettavaa kaikille. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon on oltava kaiken julkisen toiminnan lähtökohta. Se ei saa olla kustannuskysymys.”

Kaupunginvaltuusto 11.12.2023 § 26

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkistrategian ja johdon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kokeilemme suomalaista viittomakielen tulkkausta ja myös suomenkielistä simultaanitekstitystä valtuustolähetyksissä vuoden 2024 aikana. Kokemusten perusteella kuntademokratian ja viestinnän palveluyksiköt päättävät näiden jatkosta vuodelle 2025. Kokeilu tulee ajoittaa niin, että valtuustosalin tekniikkauudistus on valmis. Käytännössä tämä tarkoittaa vuoden 2024 loppupuolta.

Valtuuston kokousten tallenteista tarjotaan tällä hetkellä tekstivastineet eli valtuustotallenteiden yhteyteen liitetään tekstilitteraatit. Tällä hetkellä vastineet ostetaan Lingsoft Oy:ltä, tehdyn kilpailutuksen mukaisesti. Myös tekstien sijoittaminen tallenteisiin on mahdollista, mutta maksaa enemmän. Toisaalta nyt tarjotusta erillisestä tekstivastineesta halutut asiakohdat löytyvät haulla jopa kätevämmiin kuin tekstitetystä tallenteesta.

Automaattisia tekstitystyökaluja löytyy nykyisin myös suomeksi, mutta täydellistä työkalua ei vielä ole. Jos ottaisimme automaattisen tekstityksen käyttöön, tulee varautua siihen, että jossain vaiheessa tekstitys saattaa kertoa jonkun valtuutetun sanoneen jotain muuta kuin oikeasti sanoi. Kokeilemme lähetysten simultaanitekstitystä eli reaaliaikaista tekstitystä suomeksi vuoden 2024 aikana. Kokeilu on ajoitettava niin, että valtuustosalin tekniikkauudistus on valmis. Kokemusten perusteella päätetään jatkosta vuodelle 2025.

Saavutettavuuden vuoksi ja myös eri kielisiä ajatellen on simultaanitekstitys tuotettava aina myös kulloinkin puhutulla kielellä. Etenkin mobiilissa kahden yhtäaikaisen tekstityksen sijoittaminen ruudulle voi olla hankalaa. Myös tätä voidaan kokeilla. Sisällön saavutettavuutta lisää erityisesti, jos käännösten tai tekstitysten pohjana oleva puhe on selkeä- tai selkokielellä. Esimerkiksi suomea vasta opettelevat hyötyvät lähetysten ja tallenteiden tekstittämisestä erityisesti silloin, jos se tehdään selkokielellä puheen pohjalta.

Toteutamme YK:n vammaissopimuksesta koulutuksen henkilöstölle kertaluonteisesti syksyllä 2024 osana kaupungin omia osallisuuskoulutuksia. Selvitämme myös syksyn 2024 aikana mahdollisuutta toteuttaa oma pysyvämpi verkkokoulutus luottamushenkilöille ja työntekijöille. YK:n vammaissopimuksesta ei ole tällä hetkellä olemassa valmista verkkokoulutusta, joka voitaisiin helposti ja saavutettavasti ottaa käyttöön kaupungin luottamushenkilöiden ja työntekijöiden perehdyttämiseen. Verkkokoulutus olisi paras tapa saavuttaa kattavasti kaikki työntekijät ja luottamushenkilöt.

Kaupunki on tiedustellut valtakunnallisilta aiheen asiantuntijoilta (Invalidiliitto ry, Kynnys ry, YK liitto ry) mahdollisuutta rakentaa heidän kanssaan tilauskoulutusta aiheeseen liittyen. Oman verkkokoulutuksen rakentaminen vaatisi lisämäärärahoja ja työntekijäresurssia. Koulutusten suunnittelu voitaisiin toteuttaa yhteistyössä Vantaan kaupungin vammaisneuvoston, Vantaalla toimivien vammaisjärjestöjen sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa.

Kaupunginhallitus 6.5.2024 § 16

Kaupunginjohtaja vs:n esitys:

Päätetään

- a) antaa Elina Nykyrille sekä 17 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana vs. kaupunginjohtaja muutti esitystään seuraavasti:

~~Tällaisen koulutuksen suunnittelu voitaisiin toteuttaa yhteistyössä Vantaan kaupungin vammaisneuvoston ja Vantaalla toimivien vammaisjärjestöjen kanssa. Koulutusten suunnittelu voitaisiin toteuttaa yhteistyössä Vantaan kaupungin vammaisneuvoston, Vantaalla toimivien vammaisjärjestöjen sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa.~~

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Elina Nykyrin ja 17 muun valtuutetun aloite perehdytetään kaupungin toimijat YK:n vammaissopimukseen sekä kehitetään kaupunginvaltuuston kokousten saavutettavuutta

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: Viestintäjohtaja Mari Kalmari
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)